

Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Laura Solanko

Lausunto

1 (8)

20.3.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

Venäjän sotatalouden kestävyys

Lausunto Eduskunnan Puolustusvaliokunnalle

Asia: VNS 9/2024 vp Valtioneuvoston puolustusselonteko.
torstai 20.3.2025 klo 10.00

Kiitän mahdollisuudesta osallistua keskusteluun Venäjän kyvystä pitkäkestoisen sodan ylläpitoon Euroopassa.

Keskeiset huomioni ovat:

- Venäjän valtion menojen rahoittaminen on koko ajan vaikeampaa, mutta maa on edelleen täysin maksukykyinen eikä nykyisen kaltaisten alijäämien rahoittaminen ole lähivuosina ylitsepääsemätön ongelma.
- Kriittistä Venäjän kyvylle käydä pitkäkestoista ja eurooppalaisittain laajamittaista sotaa on sen kyky ja halu mobilisoida talouden resursseja. Tällä hetkellä Venäjän sotilasmenot vastaavat noin 7–8 % sen bruttokansantuotteesta. Osuuden nostaminen 10 prosenttiin ei olisi mahdotonta.
- Sodasta on tullut myös talouspolitiikan keskeinen tavoite. Jo nyt nähdään, että kasvavat panostukset sotaa tukeviin aloihin muuttavat etenkin teollisuustuotannon, mutta myös koko Venäjän talouden, rakennetta.
- Jos taistelut Ukrainassa loppuvat lähikuukausina, Venäjän sotaan liittyvien menojen kasvu luultavasti tasaantuu, mutta menot pysyisivät korkealla tasolla pitkään. Venäjällä on suuri tarve uudelleen varustautua ja korvata sodassa tuhoutunutta kalustoa sekä materiaalia. Myös uusien asejärjestelmien kuten droonien tuotantoa tullaan varmasti jatkamaan.
- Jos sotatoimet Ukrainassa jatkuvat, valtiontalouden ongelmat syvenevät ja inflaatio kiihtyy. Sota olisi kuitenkin edelleen talouspolitiikan ykkösprioriteetti, johon löytyy tarvittavat varat.

1 Venäjän valtio ei ole kassakriisissä

Venäjän valtiontalouden menot ovat kasvaneet vuosina 2022–2024 keskimäärin 16 % vuodessa, ja menojen lisäykset ovat valtaosin kohdistuneet sotaan liittyviin menoihin. Samalla entistä pienempi osa menoista on ollut käytettävissä muihin tarkoituksiin, kuten sosiaalimenoihin, koulutukseen ja terveydenhuoltoon. Menojen kasvu on ollut selvästi tulojen kasvua nopeampaa, mutta alijäämät on kuitenkin pystytty pitämään hallittavan kokoisina, noin 2 % BKT:sta tasolla.

Menolisäyksiä on rahoitettu sekä öljyrahaston likvideillä varoilla että lukuisilla veronkorotuksilla. Öljyntuotannosta kerättävät verot ovat Venäjän federaatiobudjetin merkittävin yksittäinen tulojen lähde, mutta niiden osuus on supistunut. Viime vuonna federaatiobudjetin tuloista 30 % oli peräisin öljy- ja kaasutuloista. Venäjän öljyrahaston, eli Kansallisen hyvinvointirahaston, likvidit varat ovat kolmessa vuodessa

Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Laura Solanko

Lausunto

20.3.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

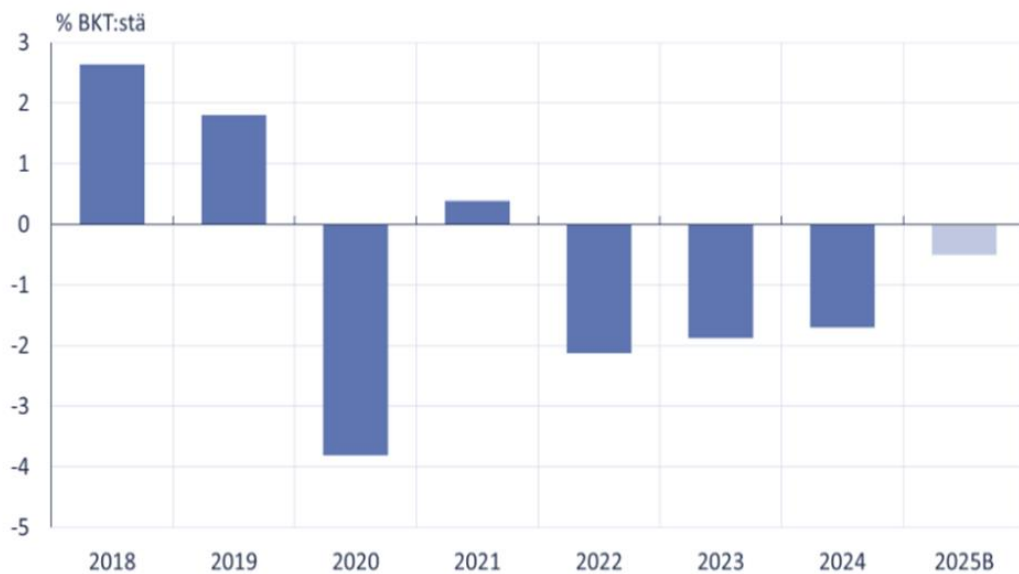
Julkinen

2 (8)

supistuneet 9700 mrd. ruplasta 3400 mrd. ruplaan helmikuun 2025 lopussa. Rahaston likvidien varojen arvo on tällä hetkellä jokseenkin sama kuin koko viime vuoden federaatiobudjetin alijäämä (3500 mrd. ruplaa).

Venäjän valtio on laskenut liikkeelle lisää kotimaisia velkapapereita, mutta kokonaisuutena valtionvelka on edelleen hyvin maltillisella tasolla. Tilanteen jatkuessa Venäjän nykyhallinto turvautunee entistä voimakkaammin menoleikkauksiin, verojen nostoon ja kotimaiseen lainanottoon. Jos muut keinot on käytetty, tarvittaessa lainanottoa voitaneen rahoittaa keskuspankin avulla.

Venäjän federaatiobudjetti oli viime vuonna jälleen alijäämäinen

Lähteet: CEIC, Venäjän finanssiministeriö, BOFIT.

Valtio on viimeisen kolmen vuoden aikana tukenut taloutta voimakkaasti myös tukemalla pankkisektorin luotonantoa. Avokätisiä korkotukia on jaettu sekä lukuisille (etenkin sotaan liittyville) teollisuudenaloille että kotitalouksien asuntoluottoihin. Tämän seurauksena markkinaehtoisen luotonuksen osuus pankkisektorin lainakannasta on hieman supistunut, mutta hoitamattomien luottojen osuus on pysynyt hyvin maltillisella tasolla. Viime kädessä valtion odotetaan vastaavan etenkin valtionyhtiöille myönnettyistä lainoista, mutta toiseksi pankkisektorin omat puskurit arvioidaan riittäviksi.

2 Venäjällä on resursseja pitkäänkin sotaan

Tällä hetkellä Venäjän sotilasmenot (budjettimenot puolustukseen ja sisäiseen turvallisuuteen) vastaavat noin 7–8 % Venäjän bruttokansantuotteesta. Lisäksi yritykset ja liikepankit kantavat osan sodankäynnin kuluista erilaisten ylimääräisten palkkioiden ja tuetun luotonannon kautta. Sotilasmenojen BKT-osuuden nostaminen 10 prosenttiin ei olisi mahdotonta, sillä sodankäynnin tukemisesta on tullut talouspolitiikankin keskeinen prioriteetti. Talous- ja rahapolitiikan muut tavoitteet on toistaiseksi siirretty sivuun.

Venäjän vuoden 2023 BKT oli arvoltaan noin 2000 mrd. USD, eli Venäjä oli noin Kanadan kokoinen kansantalous. Markkinakursseilla laskettu BKT oli selvästi pienempi kuin Saksan, Ranskan tai Italian talous,

Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Laura Solanko

Lausunto

3 (8)

20.3.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

mutta silti maailman 15 suurimman talouden joukossa. Ukraina verrattuna Venäjän talouden koko on noin kymmenen kertaa suurempi.

Väestöltään ja luonnonvaroiltaan Venäjä on merkittävästi suurempi kuin mikään yksittäinen EU:n jäsenmaa. Venäjä on omavarainen kaikkien peruselintarvikkeiden, energialähteiden ja sähköntuotannon suhteen. Lisäksi Venäjällä on riittävä teollinen pohja monien perussotatarvikkeiden tuotannossa. Tämä helpottaa yhteiskunnan perustoimintojen pitämistä käynnissä myös mahdollisissa kriisioloissa.

Venäjän talouden resurssien absoluuttinen riittävyys ei siis ole keskeisin tekijä analysoitaessa Venäjän mahdollisuuksia käydä pitkäkestoista ja eurooppalaisittain laajamittaista sotaa. Keskeistä on poliittisen johdon halu ja kyky mobilisoida talouden resursseja, tarvittaessa muiden politiikkatavoitteiden kustannuksella. Venäjän talouden kasvu tai supistuminen vaikkapa viidellä prosentilla ei muuta tätä kokonaiskuvaa.

Venäjän nykyhallinto pitää käynnistämäänsä sotaa keskeisenä politiikkatavoitteena, jolle muut mahdolliset tavoitteet ovat alisteisia. Opposition puuttuminen jouduttaa hallinnon kykyä tarvittaessa mobilisoida talouden resursseja. Lisäksi nykyhallinnon ote väkivaltakoneistosta ja mediasta on tukeva. Koska poliittisen johdon ei tarvitse altistaa päätöksiään opposition kritiikille, päätöksiä voidaan toimeenpanna nopeasti ja vastalauseista välittämättä. Omistusoikeudet ja ääritapauksessa ihmishengen kohtalo ovat hallinnon ja sotilasorganisaatioiden määrättävissä. Demokratiassa päätöksenteko on monista hyvistä syistä hitaampaa.

3 Sota muuttaa Venäjän talouden rakenteita

3.1 Kasvu keskittyy sotaa tukeville aloille.

Sodasta on tullut myös talouspolitiikan keskeinen tavoite. Jo nyt nähdään, että kasvavat panostukset sotaa tukeviin aloihin muuttavat etenkin teollisuustuotannon, mutta myös koko Venäjän talouden, rakennetta.

Rosstatin ennakoarvion mukaan Venäjän BKT kasvoi viime vuonna 4,1 %, eli nopeammin kuin venäläisissä tai kansainvälisissä ennusteissa odotettiin. Etenkin investoinnit kasvoivat ennakkotietojen mukaan viime vuonna nopeasti, peräti 10 %, vaikka yritysten yhteenlaskettu tulos supistui 7 %.

Investointeja pönkittivät pitkälti valtion menojen voimakas kasvu sekä muut julkisen sektorin tukitoimet, kuten korkotuetut luotot valikoiduille yrityksille. Venäjän konsolidoidun budjetin menot kasvoivat viime vuonna peräti 18 % eli nopeimmin 15 vuoteen. Valtion menojen ja investointien kasvu kanavoitui erityisesti sotaan liittyville toimialoille. Nämä toimialat ovat kasvaneet viime vuosina jyrkästi, kun taas muilla toimialoilla kehitys on ollut huomattavasti vaimeampaa.

Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Laura Solanko

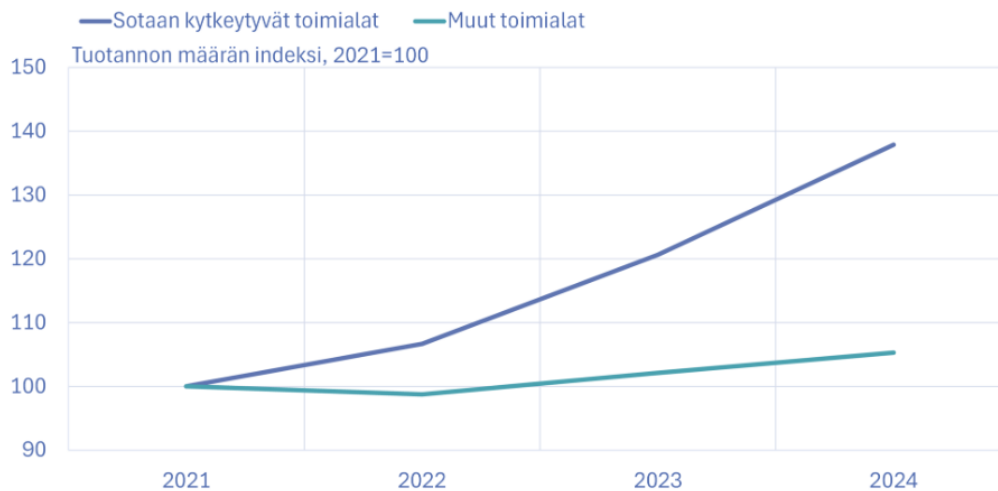
Lausunto

20.3.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

4 (8)

Venäjän BKT:n kasvua ovat viime vuosina vetäneet sotaan kytkeytyvät toimialat

Huom. Sotaan kytkeytyvät toimialat sisältävät metallituotteiden, elektroniikkatuotteiden ja muiden kulkuneuvojen valmistuksen sekä julkisen hallinnon ja maanpuolustuksen palvelut.

Lähteet: Rosstat, BOFIT.

3.2 Pakotteet rajoittavat Venäjän kykyä laajentaa omaa tuotantoa.

Pakotteet rajoittavat Venäjän kykyä tuoda ja valmistaa itse kasvavia määriä korkealaatuisia teknologiatuotteita. Vaikka pakotteiden alaisia ja korvaavia tuotteita yhä päätyy Venäjälle, Venäjän tuonti on pakotteiden takia hidasta, vaikeaa ja kalliimpaa kuin ennen pakotteita. Etenkin keskeisten pakotetavaroiden listalle (common high priority items¹) kuuluvien kaksikäyttötuotteiden tuonti kulkee pakotteiden pelossa lukuisien välikäsien kautta, ja välikäsistä jokainen kerää oman korvauksensa. Rahoitusmarkkinapakotteiden takia moniin ulkomaankaupan maksuihin liittyy usein pitkiä viivästyksiä ja etenkin länsipankit, mutta myös monet kiinalaiset pankit, ovat hyvin varovaisia kaikkien venäläisten asiakkaiden kanssa.

Venäjä ei enää julkaise tuotekohtaisia tietoja ulkomaankaupastaan, mutta keskuspankin tilastojen mukaan Venäjän tavaratuonnin dollareissa laskettu arvo oli vuonna 2024 pienempi kuin 2021. Dollareissa laskettu bruttokansantuote sen sijaan oli liki 20 % suurempi. Vaikka osa sotatoteellisuuden tarvitsemista komponenteista menisi ohi virallisen tilastoinnin, suhteessa talouden kokoon Venäjän tuonti on supistunut. Koska Venäjän tuonti on suurelta osin nimenomaan erilaisia korkean teknologian koneita ja laitteita, tuonnin supistuminen rajoittaa

¹ Common high priority items list (CHPL) listaus on EU:n, Yhdysvaltojen, Iso-Britannian ja Japanin yhteisesti sopima lista 50 tullinimikkeestä, joiden saatavuus on erittäin keskeistä Venäjän sotatoteellisuuden tuotannolle.

Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Laura Solanko

Lausunto

5 (8)

20.3.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

myös kotimaisen tuotannon kasvua. Tarkemmin pakotteita ja Venäjän tuontia on käsitelty esim. useissa BOFIT julkaisuissa².

Venäjän ja venäläisten yritysten kykyä sopeutua ei kuitenkaan tule aliarvioida. Prioriteettialueille voidaan keskittää riittävästi resursseja, jotta tietyt keskeiseksi koetut hankkeet saadaan toteutettua. Onnistuneina esimerkinä voi pitää kotimaisen maksu- ja maksukorttijärjestelmän rakentamista vuoden 2014 pakotteiden jälkeen tai sotatoteollisuuden vaatimien kehittyneiden työstökoneiden valmistuksen vuoden 2022 pakotteista huolimatta³. Koko taloutta koskevia kasvuloikkia ei tuonnin vaikeuksien takia tulla näkemään.

3.3 Talous on aiempaa haavoittuvampi ja perustaltaan heikompi

Pakotteet eristävät Venäjän taloutta globaalin osaamisen ja teknologian kärjestä – samalla taloudesta tulee aiempaa sulkeutuneempi. Lisäksi sota kasvattaa valtion roolia koko yhteiskunnassa. Näiden seurauksena yksityisen yrityselämän ja vapaiden markkinoiden elintila kaventuu samalla kun talouden virallisista rakenteista tulee jäykempiä ja alttiimpia korruptiolle.

Venäjältä on tullut äärimmäisen riippuvainen yhdestä kauppakumppanista. Ilman Kiinan ja kiinalaisten yritysten apua Venäjän tavaratuonti ja sitä kautta kyky käydä sotaa olisi suurissa vaikeuksissa. Kaikesta Venäjän tavaratuonnista jo noin puolet tulee Kiinasta (ml. Hongkong). Kiinalaiset tuotteet ovat erityisen keskeisiä länsimaiden pakotteiden alaisten tuotteiden korvaajina. Länsimaisten autovalmistajien poistuttua Venäjältä sodan syttymisen jälkeen maan oma henkilöautotuotanto romahti. Puuttuvaa tuotantoa on korvattu tuonnilla Kiinasta. Henkilöautojen ja muiden kulkuvälineiden tuonti Kiinasta onkin moninkertaistunut kolmessa vuodessa. Lisäksi Venäjä tuo merkittäviä määriä etenkin sotatoteollisuuden tarvitsemia koneita ja laitteita. Arvioiden mukaan noin 80 % Venäjälle päätyvistä keskeisistä pakotetavaroista (common high priority items) on joko valmistettu Kiinassa tai tuotu Kiinasta⁴.

Venäjän viennin rakenteessa ei ole tapahtunut suurta muutosta, viennistä edelleen noin 60 % on hiilivetäjiä. Sen sijaan viennin maantiede on muuttunut radikaalisti. Vuoden 2022 alkuun saakka EU-maat olivat Venäjän öljyn ja kaasun viennin keskeiset kohdemaat. Pakotteiden seurauksena valtaosa öljystä ja maakaasusta viedään nyt Kiinaan ja Intiaan. Näillä markkinoilla Venäjän mahdollisuudet käyttää energiaa poliittisena vipuvoimana ovat hyvin rajalliset. Venäjän osuus energiantuonnissa on pienempi eikä venäläisillä yrityksillä ole juuri mitään roolia Kiinan ja Intian kotimarkkinoilla sen enempää varastoinnissa, jalostuksessa kuin jakelussakaan. Venäjä on hyvin riippuvainen asiakkaistaan, ei toisinpäin.

Myös voimistuvalla autokratialla ja sisäisellä repressiolla on kääntöpuolensa. Etenkin pitkittyneessä konfliktissa virheellisten politiikkapäätösten riski kasvaa, eikä kyky nopeisiin ja radikaaleihin päätöksiin poista talouden lainalaisuuksia. Sodan ja pakotteiden seurauksena työvoimapulan ja inflaation kaltaiset talouden

² Simola, Heli (2024): Recent trends in Russia's import substitution of technology products. BOFIT Policy Brief 5/2024, Korhonen, Iikka ja Simola, Heli (2024): High-priority battlefield items and television sets: How sanctions reduced Russians' access to goods. BOFIT Discussion Papers 3/2024 ja Simola, Heli (2023): Latest developments in Russian imports of sanctioned technology products. Policy Brief 15/2023.

³ Arvio työstökoneiden valmistuksesta perustuu Julian Cooper (2024): The machine tool industry of Russia at a time of war and sanctions. Post-Communist Economies. Vol 36.

⁴ Arvio perustuu vuoden 2023 tilanteeseen. Lähde: KSE Institute (2024); Challenges of export control enforcement – How Russia continues to import components for its military production, January 2024.

Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Laura Solanko

Lausunto

20.3.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

6 (8)

epätasapainot kasvavat jatkuvasti. Siksi tuotannon määrän merkittävä lisääminen sotaa tukevilla aloilla tarkoittaa väistämättä korkeintaan hyvin hidasta tai olematonta kasvua talouden muilla sektoreilla.

4 Kuinka sodan mahdollinen kulku heijastuisi Venäjän talouteen⁵?

4.1 Jos nykytilanne jatkuu?

Jos sota jatkuu ja pakotteet pysyvät ennallaan, Venäjän talous ajautuu vähitellen yhä vaikeampaan tilanteeseen. Valtion menoja on lisättävä entisestään sodan rahoittamiseksi. Öljyrahaston likvidit varat käytettäneen loppuun jo tänä vuonna menojen rahoittamiseksi. Sen jälkeen joudutaan muista menoista tinkimään entistä raskaammalla kädellä ja lisäämään kotimaista lainanottoa. Tarvittaessa myös keskuspankkirahoitus voisi tulla kyseeseen. Pahentuva työvoimapula ja tuotantokapeikot nostavat hintatasoa entisestään.

Jos inflaatiota halutaan hillitä, keskuspankin olisi nostettava ohjauskorkoaan edelleen. Vaarana on, että rahoituskustannukset nousevat ylivoimaisiksi muille kuin tuetuista luotoista nauttiville yrityksille ja kuristavat niiden toimintaa. Jos kireästä rahapolitiikasta luovutaan, inflaatio kiihtyy ja ostovoima heikkenee. Pahimassa tapauksessa voimakkaan keskuspankkirahoituksen ja löysän rahapolitiikan yhdistelmä voisi johtaa hallitsemattomaan inflaatiokierteeseen ja talouden kriisiytymiseen.

Kun talouden tuotantokyvyn rajat tulevat enenevässä määrin vastaan, on tuotantoa entistä vaikeampi kasvattaa menoja lisäämällä. Riippuvuus kumppanimaista (mm. Kiina, Iran, Pohjois-Korea) etenkin sotamateriaalin ja kaksikäyttötuotteiden osalta kasvaa edelleen. Pakotteet vaikeuttavat taloustilannetta entisestään. Pakotteet vähentävät Venäjän vientituloja ja budjettituloja. Ne pahentavat kapasiteettirajoitteita. Monia tuontitavaroita on vähemmän saatavilla ja hinnat ovat kalliimpia. Samalla myös investoinnit uuteen tuotantokapasiteettiin vaikeutuvat.

Kasvun hidastumisesta ja valtion rahoitustilanteen kiristymisestä kuitenkin tuskin aiheutuu laajempaa tyytymättömyyttä kansan keskuudessa. Lisäksi propaganda ja repressio estävät levottomuudet. Öljyn hinnan pidempiaikainen pudotus tai Kiinan tuen loppuminen voisivat pakottaa Venäjän entistä vaikeampiin ratkaisuihin – sodan jatkamisesta Venäjä tuskin talousvaikeuksien vuoksi luopuisi.

4.2 Jos sotatoimet Ukrainassa loppuisivat?

Jos sota taukoaisi pidemmäksi aikaa, valtion menoja sodan tarpeisiin ei tarvitsisi enää lisätä. Panostukset puolustusteollisuuteen eivät silti supistuisi. Venäjä kokisi tarpeelliseksi täydentää hivenneitä varastojaan ja asevoimien uudelleenvarusteluohjelmat saisivat lisää resursseja. Sotamenojen korkeaa tasoa voidaan ylläpitää jo toteutettujen veronkorotusten tukemana. Tarvittaessa muiden julkisten menojen osalta voitaisiin palata aiemalle säästölinjalle, jotta valtiontalous saataisiin jälleen tasapainotettua. Samoin muita tukitoimia, kuten

⁵ Tämä osuus perustuu tuoreeseen julkaisuun BOFIT Policy Brief 5/2025: Korhonen, Simola ja Solanko (2025): Sota määrittää myös Venäjän tulevaa talouskehitystä. Saatavilla: <https://www.bofit.fi/fi/julkaisut/bofit-policy-brief/>

Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Laura Solanko

Lausunto

7 (8)

20.3.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

tuettuja luottoja, voitaisiin vähitellen ajaa alas. Tarvittaessa mahdolliset luottotappiot voitaisiin sysätä ainakin osittain valtion omistaman pankkisektorin niskoille.

Työvoimapula helpottuisi vähitellen, kun rintamalle ei enää tarvittaisi täydennystä. Kysyntä vaimenisi ja inflaatiopaineet vähenisivät. Kokonaistuotannon kasvu hidastuisi, mutta kasvun mahdollisuuksia voisi löytyä myös suoraan sotaa tukevien alojen ulkopuolelta. Talouskasvun hidastuminen ja työvoimapulan helpottaminen johtaisivat myös reaalityövoimien kasvun merkittävään hidastumiseen. Tämä tuskin aiheuttaisi laajempaa tyytymättömyyttä väestössä. Takana on pari suhteellisen nopean kasvun vuotta ja propagandan avulla tilanne olisi helppo selittää parhain päin. Lisäksi inflaation hidastuminen tukisi ostovoimaa ja mahdollistaisi keskuspankin ohjauskoron laskun.

4.3 Jos Venäjän-vastaiset pakotteet poistuisivat?

Sotatilanteesta riippumatta pakotteiden merkittävä höllentäminen tai poistaminen palauttaisi ainakin osin Venäjän taloussuhteet pakotekoalition maihin. Tiettyjen rahoitusmarkkinapakotteiden poistaminen johtaisi lyhytaikaisen ulkomaisen pääoman osittaiseen paluuseen portfoliosijoituksina tai luottoina korkeiden tuottojen houkuttelemana. Tämä voisi avata Venäjälle uusia mahdollisuuksia laskea liikkeelle valtion velkakirjoja budjetin alijäämien rahoittamiseksi. Pääomavirtojen laajamittaisempi paluu edellyttäisi myös Venäjän poistavan omia pääomavirtoihin kohdistuvia rajoituksiaan sekä vapauttavan tällä hetkellä venäläisille tileille jäädytetyt länsimaisten sijoittajien varat.

Vientirajoitusten purkaminen johtaisi tavara- ja palvelukaupan uudelleen käynnistymiseen Venäjän ja pakotekoalition maiden välillä. Ulkomaankauppa helpottuisi myös Venäjän ja pakotekoalition ulkopuolisten maiden välillä, jos kansainväliseen maksuliikenteeseen kohdistuvia rajoituksia purettaisiin. Tämä kasvattaisi erityisesti Venäjän tuontia, kun tarjolla olisi laajempi valikoima tuontituotteita ja niiden hankkiminen olisi helpompaa sekä edullisempaa. Keski-Aasian maiden logistiikkareitit kokoisivat takaiskun, jos suora tuonti EU-maista vapautuisi. Kuluttajatarvikkeiden osalta länsimaisten tuotteiden paluu voi olla nopeaa, mutta toisaalta kilpailu Venäjän markkinoilla voi olla aikaisempaa merkittävästi kovempaa. Esimerkiksi kiinalaiset ja turkkilaiset tuotteet ovat ehtineet vakiinnuttaa asemaansa Venäjän markkinoilla. Teknologiaviennissä monista rajoituksista tuskin luovuttaisiin ainakaan kovin nopeasti.

Venäjän vientiin kohdistuvien rajoitusten poistuminen kasvattaisi Venäjän vientituloja ja joidenkin yksittäisten tavaroiden vientimäärät voisivat lisääntyä. Öljyn vientimääriä pakotteet eivät juuri ole rajoittaneet, joten vientimääriin pakotteiden poistamisella tuskin olisi suurta vaikutusta. Venäjän keskeisen raakaöljyn vientihinta voisi hiljalleen palata laajamittaisesta hyökkäystä edeltäneelle tasolle. Tämä tarkoittaisi, että Urals-laadun hintaero suhteessa keskeiseen eurooppalaiseen viitehintaan eli Pohjanmeren Brent-laatuun supistuisi nykyisestä noin 12 dollarista noin 2 dollariin. Hintaeron supistumiseen vaikuttaa keskeisesti se, kuinka halukkaita suuret eurooppalaisten asiakkaat ovat palaamaan venäläisen öljyn käyttöön. Logistiikkaketjujen järjestäytymisen uudelleen vie joka tapauksessa aikansa.

Myös maakaasun vientiin pakotteiden vaikutus on ollut rajallinen, ja viennin palautumista hillitsee joka tapauksessa kuljetuskapasiteetin puute. Mikäli mahdolliseen aselepo- tai rauhansopimukseen sisältyisi myös Venäjän vaatimus kaasun kauttakulusta Ukrainan putkiston kautta, kapasiteettirajoite poistuisi. Maakaasun merkitys Venäjän julkiselle taloudelle on kuitenkin merkittävästi öljyvientiä pienempi.

Pidempiäikaisten sitoumusten, kuten suorien ulkomaisten sijoitusten, palaaminen Venäjälle vie kuitenkin huomattavasti enemmän aikaa. Hyökkäyssodan jälkeen Venäjän markkinoihin liittyvät poliittiset riskit

Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos (BOFIT)
Laura Solanko

Lausunto

20.3.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

8 (8)

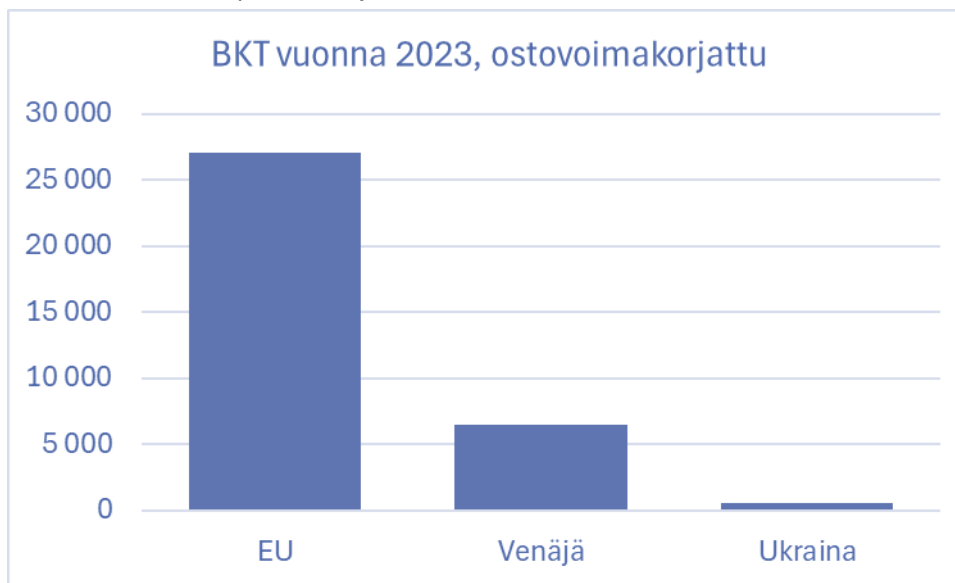
lienevät selviä. Myös energiakaupassa aiemman kaltaisia raaka-aineriippuvuuksia Venäjästä todennäköisesti pyrittäisiin välttämään.

5 Lopuksi

Euroopan unioni on maailman kolmanneksi suurin talousalue Yhdysvaltojen ja Kiinan jälkeen. EU-maiden yhteenlaskettu bruttokansantuote on ostovoimakorjattunakin noin viisi kertaa Venäjän taloutta suurempi. Vaikka Venäjän sotilasmenot olisivat määrältään 10 % Venäjän BKT:sta, summa vastaisi vain noin kahta prosenttia EU-maiden BKT:sta. Sodan runteleman Ukrainan koko BKT on suurin piirtein samaa kokoluokkaa.

Talouden näkökulmasta EU:n resurssit ovat valtavasti Venäjää suuremmat. Myös EU:n kohdalla kriittistä on halu ja kyky mobilisoida olemassa olevia resursseja. EU-maat ovat viimeisen kolmen vuoden aikana keskimäärin tukeneet Ukrainaa noin 44 mrd. eurolla vuosittain, mikä vastaa noin 0,1 % EU-maiden vuosittaisesta bruttokansantuotteesta. USA:n sotilaallinen ja taloudellinen tuki Ukrainalle on ollut noin 38 mrd. euroa vuosittain⁶.

Kuvio. EU on Euroopan talousjättiläinen.

Kuvion lähde: IMF WEO, October 2024.

⁶ Kiel Institute for World Economy (2025): "Ukraine Aid: How EU can replace US support". Kiel Policy Brief 183, March 2025. Saatavilla: https://www.ifw-kiel.de/fileadmin/Dateiverwaltung/IfW-Publications/fis-import/c3f6146b-52c8-40d4-8e3e-78002913cb18-KPB_186_final_Version.pdf